

OBRAZLOŽENJE

OSTVARENJA PRIHODA I PRIMITAKA, RASHODA I

IZDATAKA DRŽAVNOG PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE

ZA 2009. GODINU

1. PRIHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Globalna i domaća nepovoljna ekonomska kretanja odrazila su se na prikupljanje prihoda državnog proračuna u 2009. godini. Tijekom 2009. godine plan državnog proračuna tri puta je mijenjan i dopunjavan. Prvi rebalans proračuna bio je u ožujku, dok su druga dva uslijedila u srpnju.

Također, tijekom 2009. godine unose se određene izmjene u porezni sustav u cilju ostvarenja dodatnih prihoda proračuna u opisanim nepovoljnim ekonomskim uvjetima. Tako se uvodi posebni porez na plaće, mirovine i druge primitke, s ograničenim vijekom trajanja. Također, povećava se opća stopa poreza na dodanu vrijednost s 22% na 23% te se ujednačuju kriteriji oporezivanja plovila i zrakoplova s osobnim automobilima i motociklima. Do izmjena dolazi i u neporeznim приходima, uvođenjem naknade za pružanje usluga pokretnih elektroničkih komunikacija.

Prema konačnim podacima o izvršenju državnog proračuna za 2009. godinu, ukupni prihodi ostvareni su u iznosu od 110,6 milijardi kuna odnosno na razini od 99,4% godišnjeg plana. U odnosu na godinu ranije zabilježili su međugodišnji pad od 4,8%. Ukupne prihode državnog proračuna čine prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine.

Tablica 1. Prihodi državnog proračuna u 2008. i 2009. godini

(u kunama)	Ostvarenje	Plan	Ostvarenje	Indeks	Indeks
	2008.	2009.	2009.	2009/2008	2009/plan 2009
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
UKUPNI PRIHODI	116.076.074.293	111.210.059.496	110.561.951.800	95,2	99,4
6 PRIHODI POSLOVANJA	115.772.654.807	110.871.510.886	110.257.946.738	95,2	99,4
61 Prihodi od poreza	66.344.968.122	60.346.778.841	60.594.565.280	91,3	100,4
611 Porez i prizet na dohodak	1.687.502.105	1.555.815.144	1.399.410.792	82,9	89,9
612 Porez na dobit	10.564.702.627	9.550.173.013	9.439.857.956	89,4	98,8
613 Porezi na imovinu	635.930.251	596.426.393	532.296.921	83,7	89,2
6141 Porez na dodanu vrijednost	41.308.035.648	36.818.812.380	37.050.353.547	89,7	100,6
6143 Trošarine	8.948.921.888	7.978.069.488	8.205.060.508	91,7	102,8
615 Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	1.900.865.195	1.784.632.137	1.721.163.809	90,5	96,4
616 Ostali prihodi od poreza		755.000.000	1.057.408.794		140,1
62 Doprinosi	40.703.483.985	40.771.077.581	39.994.738.956	98,3	98,1
63 Pomoći	542.579.981	1.043.058.393	675.330.832	124,5	64,7
64 Prihodi od imovine	4.672.073.861	5.099.504.444	5.308.035.995	113,6	104,1
Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima	2.939.615.309	3.032.829.303	3.097.590.496	105,4	102,1
66 Ostali prihodi	569.933.549	578.262.324	587.685.179	103,1	101,6
7 PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	303.419.486	338.548.610	304.005.062	100,2	89,8
71 Prihodi od prodaje neproizvedene imovine	41.682.616	50.944.786	38.392.342	92,1	75,4
72 Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	254.351.528	284.909.988	257.881.035	101,4	90,5
74 Prihodi od prodaje proizvedene kratkotrajne imovine	7.385.343	2.693.836	7.731.686	104,7	287,0

Prihodi poslovanja

Čak 99,7% ukupnih prihoda u 2009. godini čine prihodi poslovanja koji su ostvareni u iznosu od 110,3 milijardi kuna. Prihodi poslovanja zabilježili su međugodišnji pad od 4,8%, a ostvareni su na razini od 99,4% planiranog iznosa. Najznačajnija stavka prihoda poslovanja su porezni prihodi, s udjelom od 55,0%. Slijede ih prihodi od doprinosa koji čine 36,3% prihoda poslovanja, dok se ostatak odnosi na pomoći, prihode od imovine, prihode od administrativnih pristojbi i prihode po posebnim propisima te ostale prihode.

Porezni prihodi u 2009. godini ostvareni su u iznosu od 60,6 milijardi kuna i zabilježili međugodišnji pad od 8,7%. Ovi prihodi ostvareni su za 0,4% više od planiranog iznosa.

Prihod od poreza na dohodak

Tijekom 2009. godine prihod od poreza na dohodak ostvaren je u iznosu od 1,4 milijarde kuna, što je u odnosu na 2008. godinu smanjenje od 288,1 milijuna kuna. Uz nepovoljne gospodarske prilike koje su rezultirale nepovoljnim kretanjima na tržištu rada, glavni uzročnik

međugodišnjeg smanjenja prihoda od poreza na dohodak jest cjelogodišnji učinak izmjena Zakona o porezu na dohodak koji je proveden 2008. godine, a čime je neoporezivi osnovni osobni odbitak povećan s 1.600 na 1.800 kuna. Paralelno s time izvršena je i izmjena Zakona o financiranju jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave. Budući da se Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak smanjuju sveukupni prihodi po osnovi poreza na dohodak, izvršena je dodatna raspodjela poreza na dohodak jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kako bi mogle izvršavati svoje funkcije. Tako se dotadašnja raspodjela u porezu na dohodak mijenja na način da se gradovima i općinama poveća udio u porezu na dohodak za 3 postotna boda, a županijama za 0,5 postotnih bodova. Zbog svih spomenutih učinaka dolazi do smanjenja prihoda državnog proračuna od poreza na dohodak.

Prihod od poreza na dobit

Prihod od poreza na dobit tijekom 2009. godine ostvaren je u iznosu od 9,4 milijarde kuna, čime je zabilježeno međugodišnje smanjenje po osnovi ovog poreza za 10,6%. Budući da se prihod od poreza na dobit uplaćuje prema poslovanju poduzeća prethodne godine, smanjenje ove kategorije prihoda rezultat je slabijeg poslovanja poduzeća tijekom 2008. godine izazvanog početkom svjetske gospodarske krize. Porezom na dobit tijekom 2009. godine prikupljeno je 1,2% prihoda manje od planiranog.

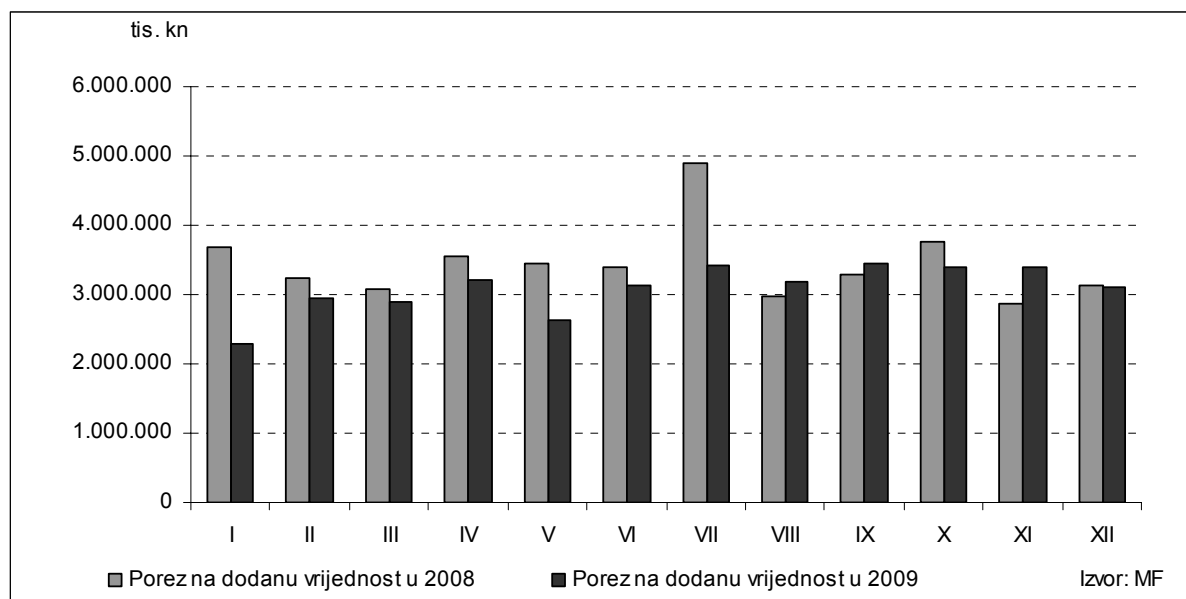
Prihod od poreza na imovinu

Prihod od poreza na imovinu u 2009. godini prikupljen je u iznosu od 532,3 milijuna kuna, a ostvaren je 10,8% manje od plana i 16,3% manje nego tijekom 2007. godine. Ovakvo ostvarenje prihoda od poreza na imovinu prvenstveno je rezultat pada prometa na tržištu nekretnina.

Porez na dodanu vrijednost

Prihod od poreza na dodanu vrijednost tijekom 2009. godine ostvaren je u iznosu od 37,1 milijardi kuna, što je u skladu s planiranim iznosom, odnosno za 0,6% više od plana. Na međugodišnjoj razini prihod od poreza na dodanu vrijednost smanjen je za 10,3%, što je rezultat smanjene gospodarske aktivnosti tijekom 2009. godine. U srpnju 2009. godine opća stopa poreza na dodanu vrijednost povećana je s 22% na 23%, što je rezultiralo boljim prikupljanjem prihoda od poreza na dodanu vrijednost tijekom druge polovice godine.

Grafikon 1. Kretanje prihoda od poreza na dodanu vrijednost u 2008. i 2009. godini

Prihod od poreza na promet

Prihod od poreza na promet u 2009. godini ostvaren je u iznosu od 123,5 milijuna kuna što je manje od planiranog za 13,2%, i 25,9% manje od ostvarenja tijekom 2008. godine.

Prihod od trošarina

Prihod od trošarina tijekom 2009. godine ostvaren je u iznosu od 8,2 milijarde kuna, što je 2,8% više od plana. Međugodišnji pad prihoda od trošarina iznosi 8,3%, a najviše je izražen pad prihoda od trošarina na automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove. Međugodišnji pad prihoda bilježe svi trošarinski prihodi, osim trošarina na naftne derivate koje rastu za 3,6%, i trošarina na duhanske prerađevine koje su ostvarene na približno istoj razini kao i 2008. godine, odnosno 0,3% manje.

Tablica 2. Ostvarenje trošarina u 2009. godini

(u kunama)	Ostvarenje		Ostvarenje	Indeks	Indeks
	2008.	Plan			
	2008.	2009.	2009.	2009./2008.	2009./plan 2009.
	1	2	3	4=3/1	5= 3/2
Trošarine - ukupno	8.948.921.888	7.978.069.488	8.205.060.508	91,7	102,8
Poseban porez na automobile	1.452.827.290	964.181.197	696.791.134	48,0	72,3
Poseban porez na naftne derivate	3.138.935.615	3.112.377.667	3.251.773.981	103,6	104,5
Poseban porez na alkohol	218.785.811	157.567.556	189.895.092	86,8	120,5
Poseban porez na pivo	717.401.022	687.789.234	680.567.178	94,9	98,9
Poseban porez na bezalkoholna pića	139.159.989	131.365.338	125.816.603	90,4	95,8
Poseban porez na duhanske prerađevine	3.084.293.042	2.737.341.896	3.073.671.205	99,7	112,3
Poseban porez na kavu	166.979.312	155.685.545	156.910.089	94,0	100,8
Poseban porez na luksuzne proizvode	30.539.807	31.761.055	29.635.225	97,0	93,3

Prihodi od poreza i naknada od igara na sreću i zabavnih igara

Prihodi od poreza i naknada od igara na sreću i zabavnih igara u 2009. godini ostvareni su u iznosu od 532,8 milijuna kuna i bilježe međugodišnji pad od 9,5%, a u odnosu na planirani iznos manji su za 16,0%.

Prihodi od ostalih poreza na robu i usluge

Prihod od ostalih poreza na robu i usluge ostvaren je približno planiranom, a iznosi 532,7 milijuna kuna. Ovaj prihod ostvario je međugodišnje smanjenje od 2,1%.

Prihod od poreza na međunarodnu trgovinu

Prihod od poreza na međunarodnu trgovinu tijekom 2009. godine ostvaren je u iznosu od 1,7 milijardi kuna, što je 3,6% manje od plana i 9,5% manje nego u 2008. godini. Međugodišnji pad ovih prihoda rezultat je smanjenja uvoza.

Ostali prihodi od poreza

Posebni porez na plaće, mirovine i druge primitke uveden je u srpnju 2009. godine, te je do kraja godine njime prikupljena 1,1 milijarda kuna proračunskih prihoda.

Prihod od doprinosa

Drugu najznačajniju prihodnu kategoriju unutar prihoda poslovanja čini prihod od doprinosa, koji je tijekom 2009. godine ostvaren u iznosu od 40,0 milijardi kuna, što predstavlja međugodišnje smanjenje od 1,7%, dok je u odnosu na planirani iznos ovaj prihod ostvaren za 1,9% manje. Međugodišnje smanjenje prihoda od doprinosa u ovisnosti je o kretanju na tržištu rada.

Tablica 3. Ostvarenje socijalnih doprinosa u 2009. godini

(u kunama)	Ostvarenje	Plan	Ostvarenje	Indeks	Indeks
	2008.	2009.	2009.	2009./2008.	2009./plan 2009.
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
Doprinosi	40.703.483.985	40.771.077.581	39.994.738.956	98,3	98,1
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	18.652.621.817	18.711.035.098	18.287.811.222	98,0	97,7
Doprinosi za mirovinsko osiguranje	20.154.787.768	20.156.472.498	19.838.374.844	98,4	98,4
Doprinosi za zapošljavanje	1.896.074.400	1.903.569.985	1.868.552.890	98,5	98,2

Prihodi od imovine

Ukupni prihodi od imovine (financijske i nefinancijske) u 2009. godini ostvareni su u iznosu od 5,3 milijardi kuna, što je 4,1% više od planiranog iznosa i 13,6% više nego u 2008. godini. Prikupljeni **prihodi od financijske imovine** iznose 1,6 milijardi kuna, a ostvareni su približno planiranom iznosu i za 83,9% više nego u 2008. godini. Prihode od financijske imovine čine prihodi od kamata, dividendi, prihodi od dobiti trgovačkih društava i banaka u vlasništvu države, te ostali prihodi od financijske imovine. Najveći iznos prihoda od financijske imovine u 2009. godini odnosi se na prihod od dobiti Hrvatske narodne banke u iznosu od 1,3 milijarde kuna.

Prihodi od nefinancijske imovine u 2009. godini ostvareni su u iznosu od 3,7 milijardi kuna, što je 5,5% više od plana. U odnosu na 2008. godinu ova kategorija prihoda bilježi smanjenje od 2,7%. Prihodi od naknada za ceste najznačajniji su unutar ove kategorije prihoda i tijekom 2009. godine ostvareni su u iznosu od 2,8 milijardi kuna, što čini međugodišnje smanjenje od 4,5%. U odnosu na planirani iznos, prihodi od naknada za ceste ostvareni su 5,5% više. Uz

naknade za ceste, prihodi od nefinancijske imovine ostvareni su od koncesija, zakupa i iznajmljivanja imovine te ostalih prihoda od nefinancijske imovine. Prihodi od koncesija bilježe značajan međugodišnji rast od 44,6%, a ostvareni su u iznosu od 626,3 milijuna kuna.

Tablica 4. Ostvarenje prihoda od imovine u 2009. godini

(u kunama)	Ostvarenje 2008.	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009./2008.	Indeks 2009./plan 2009.
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
Prihodi od imovine	4.672.073.861	5.099.504.444	5.308.035.995	113,6	104,1
Prihodi od financijske imovine	880.491.074	1.604.261.848	1.618.849.055	183,9	100,9
Prihodi od nefinancijske imovine	3.791.582.787	3.495.242.596	3.689.186.940	97,3	105,5

Prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima

Tijekom 2009. godine prihodi od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima ostvareni su u iznosu od 3,1 milijarde kuna, što je za 5,4% više nego u 2008. godini i 2,1% više od plana. Pri tome su prihodi od administrativnih pristojbi zabilježili međugodišnji rast od 5,0%, a ostvareni su u iznosu od 630,2 milijuna kuna. U srpnju 2009. godine uvedena je naknada za pružanje usluga pokretnih elektroničkih komunikacija koja je pridonijela međugodišnjem porastu ovih prihoda iznosom od 109,6 milijuna kuna. Prihodi po posebnim propisima ostvareni su u iznosu od 2,5 milijarde kuna što čini međugodišnji rast od 5,5%, a ovi su prihodi ostvareni približno planiranom iznosu, odnosno 0,9% više.

Ostali prihodi

Ostali prihodi sastoje se od prihoda od vlastite djelatnosti proračunskih korisnika, kazni i donacija od pravnih i fizičkih osoba izvan opće države. Ova kategorija prihoda tijekom 2009. godine ostvarena je u iznosu od 587,7 milijuna kuna, što je međugodišnji rast od 3,1%. U odnosu na planirani iznos ostali prihodi ostvareni su 1,6% više od plana.

Tablica 5. Ostvarenje prihoda od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima u 2009. godini

(u kunama)	Ostvarenje 2008.	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009./2008.	Indeks 2009./plan 2009.
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
Prihodi od administrativnih pristojbi i posebnim propisima	2.939.615.309	3.032.829.303	3.097.590.496	105,4	102,1
Administrativne (upravne) pristojbe	600.206.970	588.407.947	630.167.386	105,0	107,1
Prihodi po posebnim propisima	2.339.408.339	2.444.421.356	2.467.423.110	105,5	100,9
Ostali prihodi	569.933.549	578.262.324	587.685.179	103,1	101,6
Prihodi od vlastite djelatnosti proračunskih korisnika	69.949.269	67.193.082	56.359.224	80,6	83,9
Kazne	490.600.346	499.325.242	515.461.271	105,1	103,2
Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan opće države	9.383.934	11.744.000	15.864.685	169,1	135,1

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine

Prihodima od prodaje nefinancijske imovine tijekom 2009. godine ostvareno je 304,0 milijuna kuna što je 10,2% manje od plana i približno je prošlogodišnjem ostvarenju.

Najveći dio prihoda od prodaje nefinancijske imovine od čak 84,8% odnosi se na prihode od prodaje proizvedene dugotrajne imovine (prvenstveno građevinskih objekata). Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine ostvareni su u iznosu od 257,9 milijuna kuna i bilježe međugodišnji rast od 1,4%.

U strukturi prihoda od nefinancijske imovine slijede prihodi od prodaje neproizvedene imovine koji u 2009. godini iznose 38,4 milijuna kuna, a ostvareni su od prodaje zemljišta i rudnih bogatstava. Prihodi od prodaje zaliha u 2009. godini iznose 7,7 milijuna kuna.

Tablica 6. Ostvarenje prihoda od prodaje nefinancijske imovine u 2009. godini

(u kunama)	Ostvarenje 2008.	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009./2008.	Indeks 2009./plan 2009.
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
UKUPNO PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	303.419.486	338.548.610	304.005.062	100,2	89,8
Prihodi od prodaje neproizvedene imovine	41.682.616	50.944.786	38.392.342	92,1	75,4
Zemljište	41.682.616	50.852.137	38.299.693	91,9	75,3
Rudna bogatstva	0	92.649	92.649		
Patenti	0	0	0		
Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	254.351.528	284.909.988	257.881.035	101,4	90,5
Prihodi od prodaje građevinskih objekata	247.946.489	276.173.379	251.931.660	101,6	91,2
Prihodi od prodaje postrojenja i opreme	26.981	3.745.283	24.807		
Prihodi od prodaje prijevoznih sredstava	4.148.534	3.718.837	5.913.734	142,5	159,0
Prihodi od prodaje knjiga, umjetničkih djela i ostalih izlož	2.228.324	1.272.489	10.834		
Prihodi od prodaje višegodišnjih nasada i osnovnog stada					
Prihodi od prodaje nematerijalne proizvedene imovine	1.200		0		
Prihodi od prodaje proizvedene kratkotrajne imovine	7.385.343	2.693.836	7.731.686	104,7	287,0
Prihodi od prodaje zaliha	7.385.343	2.693.836	7.731.686	104,7	287,0

2. RASHODI DRŽAVNOG PRORAČUNA

Imajući u vidu promjenjive makroekonomske uvjete tijekom 2009. godine, odgovornost je fiskalne politike da bude fleksibilna odnosno da djeluje brzo i učinkovito na nadolazeće izazove i rizike. Ekonomska kriza ne podnosi inerciju i status quo, već nalaže odgovornim tijelima djelovanje u skladu s trenutnim uvjetima i mogućnostima. U skladu s tim, Vlada Republike Hrvatske je kroz tri rebalansa tijekom 2009. godine provela intervencije u državnom proračunu usmjerene prema racionalnoj državnoj potrošnji, solidarnosti svih skupina društva, postizanju ravnoteže između poticanja gospodarstva i očuvanja socijalne pravednosti.

Fiskalna konsolidacija u 2008. i proteklih godina stvorila je preduvjete za stabilnost javnih financija, a prva dva rebalansa proračuna u 2009. godini nastavila su tim smjerom s kontrolom rashoda i njihovim smanjivanjem u odnosu na prvotne planove. Treći rebalans otišao je korak dalje i svojim je mjerama bio usmjeren na preuzimanje odgovornosti svih sudionika za izlazak Hrvatske iz krize. Upravo iz tog razloga, a nastavno na prva dva rebalansa kojim su smanjeni rashodi proračuna za 6,5 milijardi kuna, posljednji rebalans u 2009. godini rezultirao je povećanjem prihodovne strane proračuna, prvenstveno kroz povećanje stope poreza na dodanu vrijednost s 22% na 23% i uvođenjem vremenski ograničenog poreza na plaće, mirovine i druge primitke.

Učinak poduzetih mjera vidljiv je između ostalog i kroz izvršenje Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2009. godinu.

Ukupni rashodi Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2009. godinu planirani su na razini od 120,5 milijardi kuna. Ukupno izvršeni rashodi u 2009. godini iznose 120,2 milijarde kuna što je za 1,6 milijardi kuna više od prethodne godine. Navedeno povećanje je prvenstveno rezultat povećanja naknada građanima i kućanstvima na temelju osiguranja dakle mirovina, naknada za nezaposlene i aktivne politike zapošljavanja te zdravstvene skrbi, ali i povećanja financijskih rashoda zbog veće cijene kapitala na financijskim tržištima.

Ministarstva i drugi proračunski korisnici racionalizacijom poslovanja smanjili su troškove provođenja svojih programa usmjerivši sredstva na gore navedene kategorije rashoda, odnosno u prvom redu ka održanju životnog standarda najugroženijih skupina stanovništva.

Tablica 7. Rashodi državnog proračuna

(u kunama)	Ostvarenje 2008.	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009/2008	Indeks 2009/plan 2009
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
RASHODI	118.583.974.844	120.552.549.824	120.191.397.951	101,4	99,7
Rashodi poslovanja	115.292.426.173	118.200.218.464	117.923.991.689	102,3	99,8
Rashodi za zaposlene	21.594.258.768	22.572.457.218	22.510.492.998	104,2	99,7
Materijalni rashodi	8.528.948.583	8.326.634.818	8.018.255.831	94,0	96,3
Financijski rashodi	5.347.997.349	5.268.883.678	5.788.119.756	108,2	109,9
Subvencije	6.859.511.781	6.786.069.407	6.710.032.870	97,8	98,9
Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države	5.716.534.329	5.174.755.340	5.431.865.088	95,0	105,0
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	60.135.609.269	64.523.272.551	63.999.141.592	106,4	99,2
Ostali rashodi	7.109.566.096	5.548.145.452	5.466.083.555	76,9	98,5
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	3.291.548.671	2.352.331.360	2.267.406.263	68,9	96,4

Rashodi poslovanja

Rashodi poslovanja izvršeni su u iznosu od 117,9 milijardi kuna što predstavlja povećanje od 2,6 milijardi kuna ili 2,3% u odnosu na prethodnu godinu.

U strukturi ostvarenih rashoda poslovanja za promatrano razdoblje 54,2% čine naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade, a slijede rashodi za zaposlene s udjelom od 19,1% u ukupnim rashodima poslovanja.

U nastavku daje se pregled izvršenja rashoda poslovanja za 2009. godinu po skupinama.

Rashodi za zaposlene

S obzirom na kretanje BDP-a u 2009. godini rast osnovice za obračun plaća koje se financiraju iz proračuna od 6% u odnosu na 2008. godinu bio je nerealan i fiskalno neodrživ.

Zbog navedenog su rebalansom iz ožujka 2009. godine rashodi za zaposlene smanjeni za 1,4 milijarde kuna. Smanjuju se i plaće državnih dužnosnika za 10%, a drugim rebalansom iz srpnja 2009. godine provodi se smanjenje osnovice za obračun plaća državnih dužnosnika za daljnjih 5% u odnosu na osnovicu iz travnja 2009. godine.

Izvršeni iznos od 22,5 milijardi kuna rashoda za zaposlene u 2009. godini predstavlja 99,7% planiranih sredstava za tu namjenu. Povećanje u odnosu na 2008. godinu prvenstveno je rezultat povećane osnovice za obračun plaća za prva četiri mjeseca 2009. godine.

Materijalni rashodi

Rebalansima su se sva raspoloživa sredstva alocirala prvenstveno na zakonski utvrđene obveze (obveze s osnova radnog odnosa, mirovine i socijalna davanja), a pojačano su se kontrolirali troškovi „hladnog pogona“ ministarstava, središnjih državnih ureda, državnih upravnih organizacija, agencija i ostalih proračunskih korisnika državnog proračuna.

To je rezultiralo ukupnim izvršenjem materijalnih rashoda od 8,0 milijardi kuna u odnosu na planiranih 8,3 milijarde kuna, a prema izvršenju 2008. godine za 510,6 milijuna kuna ili 6% manje.

U odnosu na prethodnu godinu napravljene su uštede na:

- troškovima službenih putovanja - 26,0 milijuna kuna,
- stručnom usavršavanju zaposlenika - 17,2 milijuna kuna,
- rashodima za materijal i energiju - 351,7 milijuna kuna,
- tekućeg i investicijskog održavanja - 185,5 milijuna kuna,
- promidžbe - 38,2 milijuna kuna i
- reprezentaciji - 19,6 milijuna kuna.

Struktura izvršenja materijalnih rashoda u 2009. godini u odnosu na planirana sredstva vidljiva je iz tablice u nastavku.

Tablica 8. Struktura i izvršenje materijalnih rashoda

(u kunama)	Ostvarenje 2008.	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009/2008	Indeks 2009/plan 2009
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
MATERIJALNI RASHODI	8.528.948.583	8.326.634.818	8.018.255.831	94,0	96,3
Naknade troškova zaposlenima	1.300.497.495	1.377.287.616	1.341.565.455	103,2	97,4
Rashodi za materijal i energiju	2.103.731.106	1.797.123.939	1.752.077.896	83,3	97,5
Rashodi za usluge	4.523.040.286	4.758.466.204	4.522.544.802	100,0	95,0
Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	601.679.696	393.757.059	402.067.677	66,8	102,1

Financijski rashodi

U proračunu za 2009. godinu financijski rashodi izvršeni su u iznosu od 5,8 milijardi kuna od čega se 89,6% odnosi na kamate koje iznose 5,2 milijarde kuna. Od ukupno plaćenih kamata 56% su kamate na izdane obveznice. Treba naglasiti da su financijski rashodi u 2009. godini za 440,1 milijuna kuna veći od izvršenja 2008. godine što ukazuje na pogoršane uvjete na

međunarodnom financijskom tržištu koji su utjecali na troškove refinanciranja i na poskupljenje troška servisiranja duga.

Subvencije

Racionalizacija poslovanja trgovačkih društava u vlasništvu države (javnih poduzeća) jedna je od antirecesijskih mjera koja se pozitivno odrazila u rebalansima proračuna kroz smanjenje izdvajanja za subvencije tim društvima – primjerice Hrvatskim željeznicama i Jadroliniji. S druge strane povećane su subvencije djelatnostima jače pogođenim negativnim kretanjima - obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima kroz subvencije kamata na kredite i potpore. Rashodi za subvencije u 2009. godini iznose 6,7 milijardi kuna što u apsolutnom iznosu u odnosu na 2008. godinu predstavlja pad za 149,0 milijuna kuna.

Pomoći

Pomoći dane u inozemstvo i unutar opće države u 2009. godini izvršene su u iznosu od 5,4 milijarde kuna što je za 284,6 milijuna kuna manje od izvršenja prethodne godine. Budući da pomoći unutar opće države predstavljaju 98,4% ukupnih pomoći, od prethodno navedenog smanjenja pomoći, 249,7 milijuna kuna se odnosi na tekuće i kapitalne pomoći unutar opće države. Smanjene su i pomoći inozemnim vladama te međunarodnim organizacijama. S druge strane, u okviru ove kategorije rashoda povećana su sredstva doznačena za programe integralnog razvoja lokalne zajednice, planirana u Ministarstvu regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva te podizanja kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga.

Naknade građanima i kućanstvima

Naknade građanima i kućanstvima najveća su stavka rashoda, a odnose se na socijalne naknade, naknade po osnovi osiguranja i druge naknade građanima i kućanstvima iz proračuna. Ova kategorija rashoda izvršena je u 2009. godini u iznosu od 64,0 milijarde kuna što čini 99,2% u odnosu na planirana sredstva, a u odnosu na 2008. godinu predstavlja povećanje za 3,9 milijardi kuna.

Najveći dio rashoda u ovoj skupini odnosi se na mirovine i mirovinska primanja u iznosu od 34,4 milijarde kuna te naknade u sustavu zdravstva i socijalne skrbi od 24,0 milijarde kuna. Izdvajanja za mirovine u 2009. godini povećala su se za 1,6 milijardi kuna u odnosu na 2008. godinu i dosegla razinu od 34,4 milijarde kuna.

Tablica 9. Izdvajanja za mirovine

(u milijunima kuna)	Ostvarenje 2008.	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009/2008	Indeks 2009/plan 2009
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
Starosne i obiteljske mirovine	28.010,8	29.374,9	29.373,0	104,9	100,0
Braniteljske mirovine	4.487,3	5.017,0	5.016,9	111,8	100,0
Invalidske i obiteljske mirovine, prevođenje	0,0	0,0	0,0	x	x
Prevođenje braniteljskih mirovina	271,8	0,0	0,0	0,0	x
UKUPNO	32.769,9	34.391,9	34.389,9	104,9	100,0

Tijekom 2009. godine povećana su izdvajanja za prava iz socijalne skrbi, programe skrbi za djecu, mladež i osobe s invaliditetom u odnosu na izvršenje 2008. godine. Svjesni činjenice da su u uvjetima pada ekonomske aktivnosti najviše pogođene upravo navedene skupine stanovništva ti programi izvršeni su za 8,1% odnosno 216,9 milijuna kuna više u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 10. Izdvajanja za socijalno osjetljive skupine stanovništva

(u milijunima kuna)	Ostvarenje 2008.	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009/2008	Indeks 2009/plan 2009
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
Civilne žrtve rata	318,3	288,0	291,3	91,5	101,2
pomoći savezima i udrugama	68,0	64,0	54,4	79,9	84,9
Prava iz sustava socijalne skrbi	1.687,4	1.925,9	1.917,4	113,6	99,6
- od čega:					
Pravo na status roditelja-njegovatelja	31,0	70,4	70,4	226,9	100,0
Provedba Obiteljskog zakona u segmentu alimentacije	11,2	22,2	22,2	198,5	99,9
Skrb za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi	90,1	93,5	89,8	99,7	96,0
Skrb za djecu i mladež s poremećajima u ponašanju	77,6	83,8	78,8	101,5	94,0
Skrb za tjelesno i mentalno oštećenu djecu	311,4	339,7	317,8	102,1	93,6
Socijalno osnaživanje osoba s invaliditetom	56,6	64,8	72,4	128,0	111,9
Socijalno osnaživanje obitelji, mladih i djece (obiteljski centri)	17,6	19,0	18,3	104,2	96,3
Međugeneracijska solidarnost	40,0	43,8	43,7	109,2	99,9
UKUPNO	2.667,1	2.922,5	2.884,0	108,1	98,7

Za porodične naknade, dječji doplatak i naknade za nezaposlene te aktivnu politiku zapošljavanja tijekom 2009. godine izdvojeno je 5,2 milijarde kuna odnosno 662,9 milijuna kuna ili 14,7% više u odnosu na 2008. godinu.

Tablica 11. Porodične naknade, dječji doplatak i naknade za nezaposlene i zapošljavanje

(u milijunima kuna)	Ostvarenje 2008.	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009/2008	Indeks 2009/plan 2009
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
Porodične naknade	1.794,8	2.104,2	2.103,3	117,2	100,0
Doplatak za djecu	1.873,8	1.761,0	1.760,8	94,0	100,0
Naknade za nezaposlene i aktivna politika zapošljavanja	855,9	1.324,9	1.323,3	154,6	99,9
UKUPNO	4.524,5	5.190,1	5.187,4	114,7	99,9

Izdvajanja u zdravstvu su tijekom 2009. godine iznosila 20,3 milijarde kuna (bez naknada braniteljima u iznosu od 148,4 milijuna kuna i redovnog porodičnog dopusta u iznosu od 971,8 milijuna kuna).

Tablica 12. Izdvajanja u zdravstvu

(u milijunima kuna)	Ostvarenje 2008.	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009/2008	Indeks 2009/plan 2009
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
Primarna zdravstvena zaštita	3.312,8	3.683,1	3.689,0	111,4	100,2
Sekundarna zdravstvena zaštita	9.569,2	10.118,9	10.175,4	106,3	100,6
Tercijarna zdravstvena zaštita	26,5	26,6	26,5	100,0	99,6
Naknade bolovanja i ostale isplate osiguranicima (bez branitelja)	1.470,8	1.588,4	1.655,9	112,6	104,2
Lijekovi na recepte	3.353,4	3.302,9	3.302,9	98,5	100,0
Ortopedski uređaji i pomagala	452,9	564,6	564,6	124,7	100,0
Dopunsko zdravstveno osiguranje	394,3	1.566,2	900,4	228,4	57,5
UKUPNO	18.579,9	20.850,7	20.314,7	109,3	97,4

Ostali rashodi poslovanja

Ostali rashodi poslovanja obuhvaćaju tekuće i kapitalne donacije, kapitalne pomoći, kazne, penale i naknade štete, kao i izvanredne rashode. U 2009. godini ovi rashodi izvršeni su u iznosu od 5,5 milijardi kuna što predstavlja smanjenje od 23,1% u odnosu na 2008. godinu, odnosno izraženo u apsolutnom iznosu 1,6 milijardi kuna.

Smanjenje na ovoj grupi rashoda odnosi se na tekuću zalihu proračuna (167,9 milijuna kuna), zaštitu kulturnih dobara i programsku djelatnost kulture (119,2 milijuna kuna), za razvoj prometne infrastrukture (303,6 milijuna kuna), potpore vjerskim zajednicama (71,1 milijun kuna), ruralni razvoj (76,5 milijuna kuna) te program povratka prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba (88,6 milijuna kuna).

Istovremeno su se povećala izdvajanja za programe razvoja malog i srednjeg poduzetništva u turizmu te socijalno ekonomski oporavak područja posebne državne skrbi.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Ukupni rashodi za nabavu nefinancijske imovine u 2009. planirani su u iznosu od 2,4 milijardi kuna od čega je tijekom godine realizirano 2,3 milijarde kuna odnosno 96,4% plana.

Tablica 13. Kapitalne investicije u proračunu

(u milijunima kuna)	Ostvarenje 2008.	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009/2008	Indeks 2009/plan 2009
	1	2	3	4=3/1	5=3/2
Kapitalna ulaganja u znanosti i školstvu	867,4	450,6	449,2	51,8	99,7
Kapitalna ulaganja u zdravstvu i socijalnoj skrbi	632,1	475,8	437,5	69,2	92,0
Kapitalna ulaganja u pravosuđu	89,0	75,5	68,7	77,2	91,0
Izgradnja i opremanje graničnih prijelaza	18,6	41,3	41,1	221,0	99,5
Protupožarna zaštita	260,2	282,9	263,1	101,1	93,0
Stambeno zbrinjavanje branitelja	141,7	44,1	43,8	30,9	99,3
Ostala kapitalna ulaganja	1.282,5	982,1	964,0	75,2	98,2
UKUPNO	3.291,5	2.352,3	2.267,4	68,9	96,4

Neki su projekti i aktivnosti ministarstava i ostalih tijela državne uprave izvršeni u iznosima većim od planiranih jer su financirani iz donacija, pomoći, prihoda od igara na sreću te prihoda od spomeničke rente. U skladu s člankom 50. Zakona o proračunu (Narodne novine, br. 87/08) rashodi financirani iz ovih izvora mogu se izvršavati iznad iznosa utvrđenih u proračunu, a do visine uplaćenih sredstava.

3. RAČUN FINANCIRANJA DRŽAVNOG PRORAČUNA

U 2009. godini ukupni prihodi (prihodi poslovanja i prihodi od prodaje nefinancijske imovine) ostvareni su u iznosu od 110,6 milijardi kuna, a rashodi (rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine) u iznosu od 120,2 milijarde kuna.

Tablica 14. Račun prihoda, rashoda i financiranja za 2009. godinu

A. RAČUN PRIHODA I RASHODA

(u kunama)	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009/plan 2009
	1	2	3=2/1
Prihodi poslovanja	110.871.510.886	110.257.946.738	99,4
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	338.548.610	304.005.062	89,8
Rashodi poslovanja	118.200.218.464	117.923.991.689	99,8
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	2.352.331.360	2.267.406.263	96,4
Razlika - višak/manjak	-9.342.490.328	-9.629.446.151	103,1

B. RAČUN FINANCIRANJA

(u kunama)	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009/plan 2009
	1	2	3=2/1
Primici od financijske imovine i zaduživanja	20.471.289.684	26.590.185.460	129,9
Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	11.128.799.356	12.832.939.602	115,3
Promjena u stanju depozita		4.127.799.707	x
Neto financiranje	9.342.490.328	9.629.446.151	103,1
Višak/manjak + neto financiranje	0	0	x

Sljedeća tablica daje prikaz strukture plana i ostvarenja računa financiranja državnog proračuna za 2009. godinu.

Tablica 15. Račun financiranja

(u kunama)	Plan 2009.	Ostvarenje 2009.	Indeks 2009/plan 2009
	1	2	3=2/1
PRIMICI OD FINACIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA	20.471.289.684	26.590.185.460	129,9
PRIMLJENE OTPLATE (POVRATI) GLAVNICE DANIH ZAJMOVA	409.684.142	142.181.371	34,7
PRIMICI OD PRODAJE VRIJEDNOSNIH PAPIRA	9.648.587.279	17.984.969.300	186,4
Trezorski zapisi (neto)	1.648.587.279	5.129.331.800	311,1
Obveznice	8.000.000.000	12.855.637.500	160,7
PRIMICI OD PRODAJE DIONICA I UDJELA U GLAVNICI		8.378.310	
PRIMICI OD ZADUŽIVANJA	10.413.018.263	8.454.656.479	81,2
Primljeni zajmovi od drugih razina vlasti, inozemnih vlada i međunarodnih financijskih organizacija	700.938.749	1.018.778.129	145,3
Primljeni zajmovi od banaka i ostalih fin. institucija u javnom sektoru		81.716.303	
Primljeni zajmovi od banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	9.712.079.514	7.354.162.047	75,7
Primljeni zajmovi od tuzemnih banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora (neto)	7.182.096.152	7.354.162.047	102,4
Primljeni zajmovi od inozemnih banaka i ostalih financijskih institucija	2.529.983.362		
IZDACI ZA FINACIJSKU IMOVINU I OTPLATE ZAJMOVA	11.128.799.356	12.832.939.602	115,3
IZDACI ZA DANE ZAJMOVE	917.513.627	2.460.385.456	268,2
IZDACI ZA DIONICE I UDJELE U GLAVNICI	388.749.000	387.918.355	99,8
IZDACI ZA OTPLATU GLAVNICE PRIMLJENIH ZAJMOVA	4.597.195.720	4.656.179.118	101,3
Otplata glavnice primljenih zajmova od drugih razina vlasti, inozemnih vlada i međunarodnih financijskih organizacija	1.359.451.424	1.250.681.220	92,0
Otplata glavnice primljenih zajmova od banaka i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	207.739.214	331.657.624	159,7
Otplata glavnice primljenih zajmova od banaka i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru-neto	207.739.214	331.657.624	159,7
Otplata glavnice primljenih zajmova od banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	3.027.899.032	3.071.808.728	101,5
Otplata glavnice primljenih zajmova od tuzemnih banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora-neto	2.276.488.790	2.381.018.939	104,6
Otplata glavnice primljenih zajmova od inozemnih banaka i ostalih financijskih institucija	751.410.242	690.789.790	91,9
Otplata glavnice primljenih zajmova od trgovačkih društava, obrtnika malog i srednjeg poduzetništva izvan javnog sektora	2.106.050	2.031.546	96,5
IZDACI ZA OTPLATU GLAVNICE ZA IZDANE VRIJEDNOSNE PAPIRE	5.225.341.009	5.328.456.673	102,0
Izdaci za otplatu glavnice za izdane trezorske zapise-neto			
Izdaci za otplatu glavnice za izdane obveznice	5.225.341.009	5.328.456.673	102,0
NETO FINANCIRANJE I PROMJENA U STANJU DEPOZITA	9.342.490.328	13.757.245.858	

Ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja u 2009. godini ostvareni su u iznosu od 26,6 milijardi kuna čime su financirani izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova te manjak državnog proračuna.

U strukturi ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja najveći dio čine primici od prodaje obveznica. Tijekom 2009. godine realizirane su dvije emisije obveznica. Prva, u svibnju 2009. godine u iznosu od 750 milijuna EUR s dospjećem u 2015. godini i druga, u iznosu od 1,5 milijardi USD s dospjećem u 2019. godini po povoljnim uvjetima. Zbog navedenih uvjeta, a koji su rezultat povećane potražnje investitora, odlučeno je da će se obveznice plasirati u iznosu većem od potreba financiranja u 2009. godini. Iz sredstava obveznica podmirene su devizne obveze tijekom mjeseca studenog i prosinca 2009. godine. Dio sredstava konvertiran je u kune što je omogućilo isplatu mirovina u zadnja dva mjeseca prošle godine bez kratkoročnog zaduživanja kod tuzemnih banaka za tu namjenu. Zbog navedenog početni saldo na kunkskom računu u 2010. godini iznosio je 1,7 milijardi kuna. Uz saldo na kunkskom računu s 31. prosincem 2009. godine iskazan je i saldo na deviznim računima kod tuzemnih poslovnih banaka u iznosu od 2,4 milijarde kuna koja su korištena za financiranje dospjelih deviznih obveza javnog duga u prvom kvartalu 2010. godine. Ostatak sredstava od dodatnog zaduživanja utrošen je za plaćanje protestiranih jamstava u 2009.

godini koja su izvršena za 1,4 milijarde kuna više od planiranog (što je i omogućeno temeljem članka 55. stavka 2. Zakona o proračunu).

Istovremeno je zaduživanje putem zajmova od banaka za 2,4 milijarde kuna manje od planiranog iznosa za 2009. godinu.